

1

Inhoud

Belang van een goede samenwerking voor ouders, kinderen en onthaalouder

Methodiek

Inlevingsopdracht

Leerdoelen

De onthaalouders benoemen waarom een goede samenwerking belangrijk is voor kinderen, ouders en onthaalouders. Ze formuleren elementen van een goede samenwerking

Omschrijving

Fase 1

Inleven in perspectief ouders, kinderen en onthaalouders met behulp van gerichte vragen over de samenwerking tussen ouders en onthaalouders.

Fase 2

Bespreking + conclusie in groepsgesprek

Competenties

- Wederzijds kennismaken met nieuwe ouders
- Verwelkomen van ouders bij het brengen en halen van de kinderen
- Maken van afspraken met ouders
- Communiceren over de opvang en het (probleem)gedrag van kinderen aan ouders

Aantal deelnemers

Minimum 6, maximum 24

Fase 1

Doel:

De onthaalouders benoemen waarom een goede samenwerking belangrijk is voor kinderen, ouders en onthaalouders. Ze formuleren elementen van een goede samenwerking.

Werkvorm:

Brainstorm op 3 flappen, 3 groepen schuiven door.

Werktijd:

50 minuten

Aanpak:

Je voorziet 3 flappen:

1. Ouders
2. Kind
3. Onthaalouder

De onthaalouders worden in 3 groepen verdeeld. Iedere groep neemt plaats bij 1 flap. Jevraagt aan de cursisten bij hun flap te noteren waarom een goede samenwerking met ouders belangrijk is:

Wat is volgens de cursisten voor ouders / kinderen / onthaalouder het voordeel van een goede samenwerking?

Welke zijn de gevolgen voor ouders / kinderen / onthaalouder als deze samenwerking niet goed verloopt?

Welke elementen zou een goede samenwerking voor ouders / kinderen / onthaalouder zeker moeten bevatten?

Na een kwartier geef je een signaal. De onthaalouders schuiven nu door naar de volgende flap en vullen aan. Na nog een kwartier schuiven ze voor de laatste keer door.

Didactisch materiaal:

Flappen + schrijfgerei

Begeleiderstaken:

Je legt de opdracht uit en gaat na of iedereen de opdracht begrepen heeft.

Je bewaakt de tijd.

Lokaalopstelling:

De flappen hangen voldoende ver van elkaar, zodat de onthaalouders ongehinderd kunnen werken.

Fase 2:

Doel:

De onthaalouders weten waarom het belangrijk is om op een goede manier met ouders samen te werken. Ze hebben een zicht op de voordelen van een goede samenwerking voor elke betrokkene.

Werkvorm:

Groepsgesprek

Werktijd:

20 minuten per flap

Aanpak:

De onthaalouders nemen plaats rond de eerste flap. Je vraagt wat hen opvalt.

Staat er veel op de flap geschreven of weinig?

Staan er tegengestelde zaken bij?

Gaat iedereen akkoord met wat is neergeschreven?

Vond je het moeilijk om je in het standpunt van ouders in te leven? Waarom wel/niet?

Zijn er onthaalouders die al in de positie van ouder stonden en te maken kregen met een

- Samen met ouders ▪

goede/minder goede samenwerking? Hoe hebben ze dit ervaren?
Welke conclusies kunnen we uit deze flap nemen?

Daarna gebeurt dezelfde bespreking voor de flappen van onthaalouder en kind.

Didactisch materiaal:

Flappen

Begeleiderstaken:

Je zorgt ervoor dat de onthaalouders goed bevraagd worden en dat iedereen voldoende aan bod komt.

Inhoud

Goede communicatie en samenwerking met ouders opzetten

Methodiek

Bespreken cases

Leerdoelen

De onthaalouders formuleren eigen ideeën over communiceren en samenwerken met ouders in verschillende situaties. Ze toetsen hun ideeën kritisch af.

Omschrijving

Fase 1

Cases bespreken in kleine groepen; de cases hebben betrekking op verschillende situaties:

- Kennismaken
- Breng- en haalmoment
- Maken van afspraken
- Bespreken van bezorgdheden
- Informeren/documenteren

Fase 2

Nabespreking in grote groep

Competenties

Kennismaken met nieuwe ouders

- Het vertrouwen van ouders winnen
- Doorgeven van praktische informatie

Maken van afspraken met ouders

- Afspraken maken over de omgang met het kind
- Gerichte vragen stellen

Bespreken van bezorgdheden

- Communiceren over de ontwikkeling van het kind
- Goede en moeilijke boodschappen kunnen meedelen over het gedrag van kinderen

Informeren/documenteren

- Communiceren over het dagelijkse leven in de opvang

Aantal deelnemers

Minimum 12 , maximum 24

Fase 1

Doel:

De onthaalouders praten over hoe je op een goede manier met ouders kan communiceren en samenwerken, en dit in de volgende situaties:

- Kennismaken
- Breng- en haalmoment
- Maken van afspraken
- Bespreken van bezorgdheden
- Informeren/documenteren

Werkvorm:

Bespreking van cases in kleine groepen

Werktijd:

45-60 minuten

Aanpak:

De onthaalouders worden verdeeld in groepen van 3-4 onthaalouders. Elke groep krijgt enkele situatieschetsen (zie bijlage) waarover ze discussiëren. De vraag is telkens:

Wat vind je goed in de aanpak van de onthaalouder, en wat vind je minder goed? Hoe zou je een dergelijke situatie zelf kunnen aanpakken? Waarom?

Didactisch materiaal:

Kaarten met situatieschetsen

Begeleiderstaken:

Je legt de opdracht uit en gaat na of iedereen de opdracht begrepen heeft. Jewandelt tussen de kleine groepen en "prikkel" de discussie met vragen als:

Waarom vind je dat? Heb je zelf al ervaring met een gelijkaardige situatie? Hoe denk je dat ouders zich voelen als je het zo aanpakt?

Lokaalopstelling:

De onthaalouders kunnen comfortabel in kleine groepen discussiëren zonder elkaar te hinderen.

Fase 2: nabespreking

Doel:

De onthaalouders weten hoe je op een goede manier met ouders kan communiceren en samenwerken in voornoemde situaties.

Werkvorm:

Nabespreking in grote groep

Werktijd:

45 minuten

Aanpak:

Je leest de cases voor in de grote groep. Iedere subgroep brengt kort verslag uit van de standpunten die zij besproken hebben. Elke groep vertelt ook kort op welke manier zij deze situatie zouden aanpakken en waarom.

Bij de situatieschetsen vind je enkele sleutels die je als begeleider op weg helpen bij de nabespreking.

Bijlage 1: cases

1. Tijdens haar zwangerschap heeft Eline heel bewust voor onthaalouder Nicole gekozen. Nu haar kind geboren is, wil ze graag samen met haar kind gaan kennismaken. Eline heeft een vragenlijstje voorbereid en heeft ook de gewoontes van haar dochtertje genoteerd. Wanneer ze aankomt, is onthaalouder Nicole volop bezig met het eetmoment. Eline probeert wel om haar vragen te stellen maar heeft het gevoel dat Nicole erg vage antwoorden geeft. Wanneer ze afscheid neemt, vertrekt ze met een gevoel van twijfel. Heeft ze echt wel de juiste opvang gekozen voor haar kind?

Sleutel

Wat loopt er fout: het moment om dit kennismakingsgesprek te voeren was niet goed gekozen. Nicole had beter op voorhand duidelijk gemaakt waaraan Eline zich kon verwachten als ze op een druk moment langskwam. Indien Eline echt nood had aan een uitgebreid/rustig gesprek, hadden ze beter de afspraak op een ander moment gepland.

2. Onthaalouder Georges heeft al een ruime ervaring als onthaalouder. Hij weet erg goed wat hij tijdens kennismakingsgesprekken wil vertellen en heeft hiervan een lijstje gemaakt. Als er nieuwe ouders op gesprek komen, overloopt hij zijn lijstje. Het is immers belangrijk dat nieuwe ouders weten hoe het er bij hem aan toe gaat.

Sleutel

Onthaalouder Georges is op een bewuste manier met zijn job bezig. Hij vindt het belangrijk om op een duidelijke manier met ouders te communiceren. Mogelijke valkuil: laat hij genoeg ruimte voor de inbreng van ouders?

3. Wim (2 jaar) is een erg actief kind. Toch is hij meestal erg flink in de opvang. Als papa of mama binnenkomt verandert dit: hij gooit zijn bord op de grond en zet het op een schreeuwen. Of hij gaat andere kinderen plagen. Onthaalouder Sabrina vindt dit erg vervelend. Ze durft niet goed ingrijpen als de ouders erbij zijn. Toch zou ze graag hebben dat het breng- en haalmoment fijne momenten zijn.

Sleutel

Door het gedrag van Wim is het breng- en haalmoment voor alle partijen een moeilijk moment. Het is begrijpelijk dat onthaalouder Sabrina het moeilijk vindt om op te treden als de mama van Wim erbij is. Toch zou het goed zijn dat ze dit (op een rustig moment) ter sprake brengt en probeert om goede afspraken te maken over het breng- en haalmoment. Mogelijke vragen: wie treedt er op? Welke rituelen kunnen ingevoerd worden om de rust te bewaren?

4. Onthaalouder Fatma merkt dat Kaat erg vaak andere kinderen bijt. Ze vindt echt dat dit moet veranderen en wil graag samen met de ouders eenzelfde aanpak afspreken. Ze vindt het erg moeilijk om hierover het gesprek te beginnen. Ze heeft met de moeder van Kaat een afspraak gemaakt op een rustig moment, en probeert uit te leggen wat het probleem is. De moeder antwoordt verbaasd: "Kaat? Bijten? Thuis doet ze dat ook wel eens, maar dat is toch maar gewoon om te spelen?" Fatma durft niet goed aangeven dat zij dit echt wel een probleem vindt, en laat het hierbij.

Sleutel

Onthaalouder Fatma heeft goede bedoelingen. Ze streeft ernaar om met de ouders van Kaat eenzelfde aanpak te hanteren. Ze pakt het goed aan door een afspraak te maken op een rustig moment. Het is belangrijk dat ze toch aangeeft dat zij het bijten van Kaat een probleem vindt, en probeert om hierover een concrete afspraak te maken.

5. Bij onthaalouder Jef zijn de breng- en haalmomenten steeds piekmomenten. Hij krijgt vaak de kans niet om aan de ouders te vertellen wat hun kinderen gedurende de dag gedaan hebben, hoe ze zich gevoeld hebben. Eigenlijk vindt hij dat wel spijtig, maar hij weet niet goed wat hij hieraan kan doen.

Sleutel: informeren – documenteren.

Het is voor ouders erg fijn om te weten hoe hun kind zich bij de opvang voelt. Jef zou kunnen werken met heen- en-weerboekjes, of soms met foto's een collage maken waardoor de ouders toch meer betrokken blijven.

Inhoud

Inzicht in eigen vooroordelen over diverse gezinsvormen

Methodiek

Bespreken fotomateriaal

Leerdoelen

- De onthaalouders zijn zich bewust van hun ideaalbeeld en hun vooroordelen ten opzichte van bepaalde gezinnen.
- Ze hebben inzicht in hoe beeldvorming tot stand komt.

Omschrijving

Fase 1

Foto's kiezen uit een reeks foto's van diverse gezinnen, m.n. een foto van een gezin dat hun ideaalbeeld benadert en van een gezin waarbij ze zich vragen stellen.

Fase 2

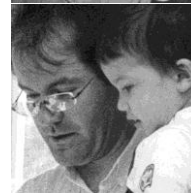
Bespreking: waarom hebben onthaalouders een bepaalde foto gekozen? Welke beelden/vooroordelen spelen hier mee?

Competenties

- Openstaan voor en respecteren van de normen en waarden van de ouders
- Rekening houden met en respecteren van de opvoedingsstijl en -visie van de ouders

Aantal deelnemers

Minimum 6 , maximum 16

Fase 1

Doel:

De onthaalouders zijn zich bewust van hun ideaalbeeld en van hun vooroordelen ten opzichte van bepaalde gezinnen.

Werkvorm:

Uitleg oefening + kiezen van foto–met de hele groep

Werktijd:

20 minuten

Aanpak:

Je voorziet een reeks fotomateriaal waarop een grote verscheidenheid aan gezinnen is afgebeeld. Je vraagt aan de onthaalouders om alle foto's rustig te bekijken alvorens er een uit te kiezen. Je geeft aan de helft van de groep de volgende opdracht:

Kies uit deze reeks de foto die jouw ideaalbeeld van een gezin het dichtst benadert.

Je geeft aan de andere helft van de groep de volgende opdracht:

Kies uit deze reeks een foto van een gezin waar je je vragen bij stelt.

Het is belangrijk dat de onthaalouders eerst rustig alle foto's bekijken alvorens een foto uit te kiezen.

Didactisch materiaal:

In het fotomateriaal is een grote verscheidenheid aan gezinsvormen te vinden: grote en kleine gezinnen, eenoudergezinnen, vluchtelinggezinnen, allochtone gezinnen, gezinnen met kinderen met een ontwikkelingsstoornis, ...

↳ Tip: een zeer praktische werkmap is de fotoreeks "familie", uitgegeven door het VBJK. Je kunt deze werkmap bestellen via www.vbjk.be

Begeleiderstaken:

Je legt de opdracht uit en gaat na of iedereen de opdracht begrepen heeft.

Lokaalopstelling:

De foto's liggen voldoende verspreid, zodat de onthaalouders rustig alle foto's kunnen bekijken.

Fase 2

Doel:

De onthaalouders zijn zich bewust van hun ideaalbeeld en van hun vooroordelen ten opzichte van bepaalde gezinnen. De onthaalouders hebben inzicht in hoe beeldvorming tot stand komt.

Werkvorm:

Groepsgesprek

Werktijd:

Afhankelijk van groepsgrootte

Aanpak:

De onthaalouders krijgen nu het woord. Je vraagt aan de onthaalouders waarom ze een bepaalde foto gekozen hebben. Je nodigt de onthaalouders uit ook vragen te stellen.

Waarom denk je dat? Ken je zo een gezin? Zou wat je zegt van toepassing zijn voor alle gezinnen in die situatie? Hoe komt het dat we op die manier naar dit soort gezinnen kijken?

Op welke manier worden deze gezinnen in beeld gebracht door kranten, televisie?

Deze vragen kunnen de onthaalouders bewustmaken van het feit dat ze zelf veel informatie invullen, zonder deze gezinnen te kennen. Je werkt aan het inzicht hoe beeldvorming tot stand komt.

Didactisch materiaal:

Uitgekozen foto's

- Samen met ouders ▪

Begeleiderstaken:

Je leidt het gesprek. Je formuleert je vragen op zo'n manier dat cursisten de kans krijgen om een bewustmakingsproces te doorlopen. Je let erop dat je interventies niet "aanvallend" zijn, zodat onthaalouders voldoende veiligheid ervaren om op zoek te gaan naar hun eigen vooroordelen.

Lokaalopstelling:

Kringopstelling of U-vorm.

4

Inhoud

Wat is voor ouders belangrijk in de opvang?

Methodiek

Bespreken beeldfragment

Leerdoelen

De onthaalouders kijken door de bril van ouders naar de opvang: wat verwachten ze? wat vinden ze belangrijk?

Omschrijving

Fase 1

Bekijken van beeldfragment uit 'Childcare Stories', waarin een vader getuigt over de opvang van zijn dochter.

Fase 2

Bespreking: reflectie over wat ouders belangrijk vinden in de opvang van hun kind.

Competenties

- Het vertrouwen van ouders winnen
- Openstaan voor en respecteren van de normen en waarden van de ouders
- Rekening houden met en respecteren van de opvoedingsstijl- en visie van de ouders
- Vragen en luisteren naar informatie over de kinderen
- Gericht vragen stellen

Aantal deelnemers

Minimum 6 , maximum 40

Fase 1

Doel:

De onthaalouders horen van een ouder wat hij belangrijk vindt in de opvang. De onthaalouders kijken door de bril van een ouder naar de opvang.

Werkvorm:

Bekijken van beeldfragment met de getuigenis van Anterro

Werktijd:

10 minuten

Aanpak:

Je zegt aan de onthaalouders dat je een beeldfragment zult tonen waarin een vader over de opvang van zijn dochter vertelt. Je vertelt dat de onthaalouders bij de nabespreking proberen te achterhalen wat er voor deze vader belangrijk is in de opvang van zijn dochter. Je vraagt om het beeldfragment te bekijken met deze vraag in het achterhoofd.

Didactisch materiaal:

tv + dvd-speler

dvd 'Childcare stories', extra's, Anterro (meer info over de dvd op www.vbjk.be)

Begeleiderstaken:

Je leidt het beeldfragment in. Je zorgt dat het technisch mogelijk is om het beeldfragment te bekijken.

Lokaalopstelling:

De onthaalouders kunnen ongehinderd het beeldfragment bekijken.

Fase 2

Doel:

De onthaalouders denken na over wat ouders in de opvang belangrijk vinden en over de gevolgen hiervan voor de samenwerking tussen onthaalouder en ouders.

Werkvorm:

Nabespreking in kleine groepen

Werktijd:

30 minuten

Aanpak:

De onthaalouders werken in kleine groepen rond de volgende vragen:

Wat vindt deze papa volgens jou belangrijk voor de opvang van zijn dochter?

Wat zou je hem zeker willen vertellen als hij 's avonds zijn dochter komt halen? Vinden andere ouders dezelfde zaken belangrijk als Anterro?

Als het kind van Anterro bij jou in de opvang zou zitten, waar zou je dan zeker op letten?

Variant:

Je kunt ook werken met meerdere beeldfragmenten uit deze dvd. In dat geval laat je ieder subgroepje nadenken over een andere getuigenis. Bij nabespreking in de grote groep kun je dan ook vragen stellen als:

Met welke ouder verwacht je een vlotte samenwerking? Met welke ouder zou het volgens jou moeizamer kunnen verlopen? Waarom denk je dat?

- Samen met ouders ▪

Begeleiderstaken:

Jewandelt tussen de groepen en prikkelt de discussie. Dit kun je doen met vragen als:

Gaan alle onthaalouders uit de groep hiermee akkoord? Wie denkt er anders over?

Herkennen jullie jezelf in de dingen die Anterro aankaart?

Inhoud

Stap eens in de schoenen van een ander ...

Methodiek

Bespreken cases – innemen verschillende perspectieven

Leerdoelen

- De onthaalouders oefenen in meerdere interpretaties van eenzelfde situatie. Ze bekijken een situatie vanuit het standpunt van onthaalouder en ouder.
- De onthaalouders zijn er zich van bewust dat je één situatie door verschillende brillen kunt bekijken.

Omschrijving

Fase 1

Samen eenzelfde situatie bekijken vanuit het standpunt van de onthaalouder of ouder en zoeken naar meerdere interpretaties.

Fase 2

Zelfde oefening in kleine groepen.

Fase 3

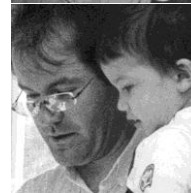
Bespreking en conclusies in grote groep.

Competenties

- Openstaan voor en respecteren van de normen en waarden van de ouders
- Rekening houden met en respecteren van de opvoedingsstijl en –visie van de ouders
- Kunnen luisteren, afspraken en grenzen kunnen verwoorden en zoeken naar een oplossing met de ouders

Aantal deelnemers

Minimum 8, maximum 20

Fase 1

Doel:

De onthaalouders oefenen in meerdere interpretaties van eenzelfde situatie. Ze bekijken een situatie vanuit het standpunt van onthaalouder en ouder.

Werkvorm:

Een opsomming maken van factoren die meespelen in de interactie ouders – onthaalouder. Met de hele groep.

Werktijd:

15 minuten

Aanpak:

Je vertelt de opdracht: probeer je in te leven in wat ouders en onthaalouders van belang vinden. Je vertelt dat je hiervoor verschillende situaties zult aanreiken. Je maakt een oefening samen met de hele groep om de opdracht te verduidelijken.

Je schetst volgende situatie:

De moeder van Marieke komt haar om 18.15u ophalen. De afspraak was echter dat ze ten laatste om 18.00u bij onthaalouder Vanessa zou zijn. Bij het afhalen is Vanessa zeer kort.

Je vraagt aan de onthaalouders:

Wat zou er meespelen bij de moeder van Marieke?

Wat zou ze denken, wat zou ze voelen?

Wat zou er meespelen bij onthaalouder Vanessa?

Wat denkt ze? Wat voelt ze? Waarom reageert ze kort?

Heeft haar reactie iets te maken met de laattijdigheid van Mariekes moeder, of kan dit ook andere aanleidingen hebben?

Je maakt hiervan 2 lijsten met de antwoorden van de onthaalouders.

Ouders	Onthaalouder
Druk van werkgever om over te werken.	Heeft reeds ervaring met ouders die te laat komen en is bang dat het ook met deze ouders zal ontsporen.
Vindt het zelf vervelend dat ze te laat is, maar weet niet goed hoe ze hier iets over moet zeggen.	Heeft vanavond nog iets anders gepland.
Denkt: "de onthaalouder is toch thuis en zal het niet zo erg vinden dat we eventjes later zijn".	Het klikt niet zo goed met de ouders van Marieke.
Is er gerust in omdat ze weet dat haar dochter in goede handen is.	De onthaalouder tilt er niet zo zwaar aan dat de mama van Marieke te laat is. Ze heeft echter slecht nieuws gehad en is daarom vrij kort.
...	...

Didactisch materiaal:

Flappen/whiteboard

Stiften

Begeleiderstaken:

Je daagt de onthaalouders uit om steeds andere invalshoeken te verzinnen. Je doet bij geen enkele invalshoek een uitspraak over de waarschijnlijkheid ervan.

Fase 2

Doel:

De onthaalouders oefenen in meerdere interpretaties van eenzelfde situatie. Ze bekijken een situatie vanuit het standpunt van onthaalouder en ouder.

Werkvorm:

Een opsomming maken van factoren die meespelen in de interactie van ouders – onthaalouder. In kleine groepen.

Werktijd:

10 minuten per stelling/situatie

Aanpak

Jeschetst een situatie. De onthaalouders werken in groepen, en proberen zowel voor de onthaalouders als voor de ouder(s) zoveel mogelijk invalshoeken te verzinnen. (cfr. vragen in fase 1)

Variant

Je kunt ook werken met situaties die (ervaren) onthaalouders zelf aanbrengen.

Didactisch materiaal

Schrijfmateriaal per groepje. Je kunt ook tabellen voorbereiden zoals in het voorbeeld hierboven.

Begeleiderstaken

Situaties vertellen, tijd bewaken

Lokaalopstelling:

Kringopstelling in subgroepen

Fase 3

Doel:

De onthaalouders zijn er zich van bewust dat je één situatie door verschillende brillen kunt bekijken.

Werkvorm:

Nabespreking– in grote groep

Werktijd:

45 minuten

Aanpak:

Je maakt per situatie een overzicht van de invalshoeken die de onthaalouders hebben aangebracht. Tijdens het vraaggesprek met de onthaalouders wordt duidelijk dat je een situatie door verschillende brillen kan bekijken. “De waarheid” bestaat niet.

Je vraagt ook regelmatig welke aanpak misverstanden kan voorkomen.

Didactisch materiaal

Flappen/whiteboard
Stiften

- Samen met ouders ▪

Begeleiderstaken

Deze nabespreking vormt een zeer belangrijk onderdeel van de oefening. Het moet immers voor de onthaalouders duidelijk zijn

- dat er voor eenzelfde situatie vele interpretaties mogelijk zijn;
- dat een onthaalouder en een ouder vaak denken/handelen vanuit hun standpunt;
- dat het ook goed is om af en toe in andermans schoenen te staan.

Het is minder belangrijk om de aangebrachte invalshoeken in detail te bespreken.

Lokaalopstelling:

U-vorm

Bijlage 1: Cases

1. De ouders van Michiel brengen hun zoontje ondanks een flinke verkoudheid toch naar de onthaalouder Jeanine. Ze zeggen bij het brengen dat hun zoontje geen koorts heeft en dat het niet ernstig is. 's Avonds zegt Jeanine hen dat de dienstverantwoordelijke hen verboden heeft zieke kinderen op te vangen. Dit was dus de laatste keer.
2. Mama Caroline brengt haar peuter Jerry binnen met de mededeling dat ze koopjes gaat doen. Onthaalouder Marie zegt tegen haar man: "Die denkt zeker dat ik de meid ben!"
3. Britney draagt altijd dure merkkledij als ze naar de opvang komt. Onthaalouder Jonathan doet haar speelkieren aan zodat Britney onbekommerd kan spelen. De mama van Britney heeft hier veel moeite mee.
4. Irena (6 maanden) komt al enkele weken naar de opvang. Papa belt drie keer per dag en vraagt dan hoe het met zijn snoesje is. De derde keer houdt opvangmoeder Vera het gesprek opvallend kort.